

Післядипломна підготовка за спеціальністю «Клінічна психологія» як складова реалізації Національної програми психічного здоров'я та психосоціальної підтримки

Інна Сарвір

Навчально-науковий інститут післядипломної освіти
Харківського національного медичного університету

Алла Авраменко

Навчально-науковий інститут післядипломної освіти
Харківського національного медичного університету

Світовий медичний досвід свідчить про те, що ефективність діагностичних, лікувальних та реабілітаційних заходів обумовлена не лише досконалістю медичної апаратури та лікарських засобів, але й використанням цілісного підходу до хворої людини з врахуванням соматичних і психологічних компонентів етіопатогенезу захворювання. Підвищення значення психологічних знань для теорії та практики медицини обумовило в останні роки зміну уявлень про предметну галузь цієї дисципліни та задачі, які вона покликана вирішувати.

Особливу актуальність діяльність психологів в лікувально-діагностичному процесі набуває зараз в Україні. Зростання розладів психіки і поведінки, різноманітних психосоматичних захворювань пов'язано із надмірним навантаженням на психічну сферу людини, яке обумовлено значною численністю постраждалих, загиблих, втратою житла, вимушеним переселенням в умовах продовження війни.

З метою забезпечення ефективності надання мультидисциплінарної паліативної та реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я Наказом МОЗ України від 30.09.2022 № 1782 «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 28 жовтня 2002 року № 385», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21.10.2022 р. за № 1303/38639, передбачено доповнення Переліку посад професіоналів з вищою немедичною освітою розділом «IV. Професіонали з вищою немедичною освітою з психологічної допомоги та духовної опіки у сфері охорони здоров'я», який містить, зокрема, посади «клінічний психолог» і «психотерапевт». Наказом визначені також освітні вимоги до осіб, які можуть займати зазначені посади, а саме: «До роботи на посаді «клінічний психолог» допускаються особи, які здобули вищу освіту другого (магістерського) рівня за спеціальністю «Психологія», із умовою ... пройти спеціалізацію за фахом «Клінічна психологія»; «До роботи на посаді «психотерапевт» допускаються особи, які здобули вищу освіту другого (магістерського) рівня за спеціальністю «Психологія» та пройшли спеціалізацію за фахом «Клінічна психологія» з наступною спеціалізацією за фахом «Психотерапія».

На виконання Наказу МОЗ від 30.09.2022 № 1782 кафедрою сексології, психотерапії та медичної психології ННІПО ХНМУ були розроблені навчальні програми спеціалізації за фахом «Клінічна психологія» (терміни навчання – 1 міс., 156 навч. год.; 3 міс., 468 навч. год.; 5 міс., 780 навч. год.), «Психотерапія» (термін навчання – 5 міс., 780 навч. год.).

Програми спеціалізації за фахом «Клінічна психологія» передбачають поглиблене вивчення слухачами таких розділів, як теоретичні та практичні аспекти клінічної психології, психодіагностика, загальна психопатологія, нейропсихологія, клінічна психологія соматичних

захворювань, медико-психологічні аспекти психічних розладів, медико-психологічна допомога, медико-психологічні наслідки соціального стресу.

За програмою спеціалізації за фахом «Клінічна психологія» на кафедрі сексології, психотерапії та медичної психології ННІПО ХНМУ протягом 2023 року 43 психолога пройшли навчання і отримали сертифікат спеціаліста, 47 осіб продовжують навчання.

Підготовка фахівців з клінічної психології для закладів охорони здоров'я є складовою частиною реалізації Національної програми психічного здоров'я та психосоціальної підтримки, яка стартувала в Україні у 2022 році за ініціативи першої леді Олени Зеленської.

Метою цієї програми визначено надання допомоги громадянам у подоланні стресу, пов'язаного із війною, та наслідків пережитих травматичних подій, запобігання розвитку психічних розладів. Відновлення психічного здоров'я нації передбачає надання екстреної медико-психологічної допомоги при травматичних подіях, терапію та психотерапію психічних розладів, психологічну підтримку та супровід постраждалих, психологічну та медико-психологічну реабілітацію, профілактику розвитку психічних захворювань.

Оволодіння основами медичних знань щодо патології психічної сфери надасть можливість клінічним психологам здійснювати кваліфіковану допомогу постраждалим, а також значно підвищить ефективність їх роботи у складі мультидисциплінарної команди.